

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 maja 2016 r. **nr** (...)

1) oddała odwołanie;

2) zasądza od A. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1143/136

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 maja 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że dla odwołującego A. S. w okresie od dnia 1 maja 2009r. do dnia 31 maja 2011r. właściwym jest ustawodawstwo polskie.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż na podstawie informacji pozyskanych w angielskiej instytucji ubezpieczeniowej ustalił, iż pracodawca odwołującego (...) w L. jest firmą skrzynkową, gdzie nie dochodzi do realnego wykonywania przez pracowników pracy na terenie (...). Natomiast umowy o pracę zostały zawarte celem obejścia prawa obowiązującego w Polsce, to jest pozyskania innego tytułu ubezpieczenia pozwalającego na opłacanie składek w kwocie niższej niż z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W takiej sytuacji i dodatkowo, gdy właściwa angielska instytucja ubezpieczeniowa stwierdziła, że na podstawie przedłożonej przez

odwołującego dokumentacji nie uznaje wobec odwołującego angielskiego ustawodawstwa, organ rentowy postanowił jak w sentencji decyzji.

W odwołaniu od decyzji odwołujący A. S. wniósł o jej zmianę w całości i uznanie, iż na dzień jej wydania brak jest podstaw do ustalenia ustawodawstwa polskiego jako właściwego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy złożył wniosek o zasądzenie od odwołującego na rzecz tego organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił co następuje:

Odwołujący A. S. od dnia 1 kwietnia 2004r. do nadal prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych.

Z tytułu wykonywania tej działalności odwołujący zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, przy czym wyrejestrowania z tych ubezpieczeń dokonał od dnia 1 maja 2009r. i ponownie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 czerwca 2011r.

W związku z otrzymaniem w dniu 4 marca 2015r. informacji dotyczącej zatrudnienia odwołującego na terenie (...) w firmie (...) LTD od dnia 1 maja 2009r. do dnia 31 maja 2011r. organ rentowy zwrócił się pismem z dnia 11 marca 2015r. do angielskiej instytucji ubezpieczeniowej o podanie informacji czy odwołujący został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w (...) oraz czy zostanie dla niego poświadczony formularz A1 potwierdzający angielskie zabezpieczenie społeczne.

W piśmie z dnia 26 stycznia 2016r., które wpłynęło do organu rentowego w dniu 3 lutego 2016r. angielska instytucja ubezpieczeniowa poinformowała, iż z uwagi na fakt, że nie został przekazany numer ubezpieczenia odwołującego w (...), nie można odwołującego zidentyfikować na terenie (...) oraz, że biorąc pod uwagę dostarczoną przez odwołującego dokumentację, nie uznaje się wobec niego angielskiego ustawodawstwa. Jednocześnie angielska instytucja ubezpieczeniowa zwróciła się z prośbą, aby za pośrednictwem ZUS, odwołujący wypełnił kwestionariusz (...) dostępny na stronie internetowej angielskiej instytucji właściwej oraz przekazał dodatkową dokumentację stanowiącą dowód zamieszkania odwołującego i pracy na terenie (...) to jest np. potwierdzenie rejestracji u lekarza rodzinnego, dentysty, leczenia szpitalnego, dokumenty dotyczące pobieranych zasiłków, płaconego podatku lokalnego, ubezpieczenia na życie, samochodu, domu, zdrowotnego itd., rachunku bankowego, karty kredytowej.

O powyższym odwołujący został poinformowany pismem z dnia 29 lutego 2016r.

W dniu 10 marca 2016r. odwołujący złożył w organie rentowym pismo wyjaśniające nie przedkładając jednakże żadnych dodatkowych dowodów.

W konsekwencji tego organ rentowy pismem z dnia 7 kwietnia 2016r. ustalił dla odwołującego polskie ustawodawstwo właściwe w okresie od dnia 1 maja 2009r. do dnia 31 maja 2011r. powiadamiając o tym angielską instytucję ubezpieczeniową.

W dniu 12 kwietnia 2016r. odwołujący zwrócił do organu rentowego z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnej.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Pismami z dnia 7 lipca 2016r. oraz z dnia 11 sierpnia 2016r. Sąd zwrócił się do odwołującego o dostarczenie dokumentu, z którego wynika, iż odwołujący podlega brytyjskiemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracowniczego zatrudnienia, wyznaczając kolejno termin 14 dni i 21 dni na przedłożenie stosownych dokumentów.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2016r. Sąd zobowiązał odwołującego do zwrócenia się do brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej o potwierdzenie, że w okresie objętym decyzją zaskarżoną podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę.

Pismem z dnia 9 września 2016r. Sąd ponownie zobowiązał odwołującego do przedłożenia w terminie 30 dni zaświadczenia brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, że odwołujący podlega ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz dostarczenia wypełnionego druku E-101 przez tę instytucję.

W piśmie z dnia 21 września 2016r. odwołujący oświadczył, iż zwrócił się do brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej o potwierdzenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę.

W piśmie z dnia 4 października 2016r. Sąd wyznaczył odwołującemu termin 2 miesiące na dostarczenie zaświadczenia z brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej. Następnie w piśmie z dnia 25 listopada 2016r. wezwał odwołującego do osobistego stawiennictwa na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017r. ponownie zobowiązując go do dostarczenia najpóźniej na dzień rozprawy decyzji brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej o podleganiu ubezpieczeniom społecznym z tytułu j.w.

Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017r. odwołujący wniósł o odroczenie rozprawy na dzień 31 marca 2017r. w uzasadnieniu podając, iż wystąpił do brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej o uzyskanie potwierdzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Uwzględniając ten wniosek Sąd odroczył rozprawę na dzień 4 kwietnia 2017r. i jednocześnie zobowiązał odwołującego do wykazania ostatecznie najpóźniej do dnia 31 marca 2017r., że podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na terenie (...)w okresie objętym zaskarżoną decyzją, pod rygorem uznania, że odwołujący nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracowniczego ubezpieczenia na terenie (...)

Odwołujący w wyznaczonym przez Sąd terminie nie przedłożył żądanych dokumentów, nie stawił się również na rozprawę w dniu 4 kwietnia 2017r.

/dowód z: akt ZUS /

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w okresie od dnia 1 maja 2009r. do dnia 31 maja 2011r. dla odwołującego prowadzącego na terenie Polski działalność gospodarczą właściwym jest ustawodawstwo polskie, gdy odwołujący podnosił, że takiemu ustawodawstwu nie podlegał z uwagi na równoczesne zatrudnienie na terenie (...) w charakterze pracownika.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 963 ze zm.) zwana dalej ustawą.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również ubezpieczeniu wypadkowemu.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej (...)

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Na wstępie należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienie Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957r. (tekst jednolity Dz. Urz. WE C z dnia 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia WE nr (...)osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneму zgodnie z przepisami ust. 1.

Nadto po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr (...)z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE)

nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Natomiast według procedury zawartej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr (...) na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu

II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia

WE Nr (...). Widać zatem, iż niezwykle doniosłe znaczenie – zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń. Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne

w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku, gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). Jeżeli natomiast zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, komentowany artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, np. za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy podkreślić należy,

iż w sprawie tej nie będzie miał zastosowania art.13 ust.3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, gdyż nie zachodzi w przypadku odwołującego konkurencja tytułów do podlegania ubezpieczeniom: z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski (praca na własny rachunek) oraz pracy na podstawie umowy o pracę na terenie (...) (praca najemna w rozumieniu przepisów w/w Rozporządzenia). Jak wynika bowiem ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji, tu konkretnie z pisma właściwej angielskiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 26 stycznia 2016r., dostarczone przez odwołującego dokumenty, nie dały podstaw do uznania, iż ubezpieczony podlega ubezpieczeniom społecznym na terenie Wielkiej Brytanii i stąd nie ma do niego zastosowania angielskie ustawodawstwo.

W takiej sytuacji słusznie organ rentowy przyjął, iż odwołujący w okresie wyszczególnionym w decyzji zaskarżonej podlega ustawodawstwu polskiemu, gdyż brak jest podstaw do ustalenia jakiegokolwiek innego ustawodawstwa. Zaznaczyć należy, iż zarówno organ rentowy jak i Sąd są związane ustaleniami brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej.

W tym miejscu wypada dodać, iż Sąd wielokrotnie zwracał się do odwołującego o przedstawienie dokumentu, z którego wynika, iż odwołujący podlega brytyjskiemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracowniczego zatrudnienia. Ostatnio na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017r. zobowiązał odwołującego do wykazania ostatecznie najpóźniej do dnia 31 marca 2017r., że podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na terenie (...) pod rygorem uznania, że odwołujący nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracowniczego ubezpieczenia na terenie (...) Tymczasem odwołujący w wyznaczonym terminie okoliczności takiej w żaden sposób nie udowodnił, nie stawił się nawet na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2017r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c. i w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz.1804 ze zm.) ustalając to wynagrodzenie według stawek właściwych dla spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego, a nie na podstawie §2 rozporządzenia w sytuacji, gdy organ rentowy nie wskazał wartości przedmiotu sporu w sprawie.

(-) SSO Grzegorz Tyrka